

TAE 2027

Valtion budjettiriihipäätökset vuodelle 2027

Lähde: Budjettiriihitiedote 1.9.2026

Hallituksen budjettiriihi

1.9.2026

1.9.

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Ajankohtaista
Orpon hallitus
Päätökset
Valtioneuvosto
Säädösvalmistelu ja kehittämishankkeet
Yhteystiedot
Tietoa sivustosta

BUDJETTI 2027

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

HALLITUKSEN TALOUSARVIOESITYS VUODELLE 2027

Orpon hallitus: Talous kasvaa, ja hallitus vauhdittaa kasvua täsmätoimilla

liikenne- ja viestintäministeriö, maa- ja metsätalousministeriö, oikeusministeriö, opetus- ja kulttuuriministeriö, puolustusministeriö, sisäministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, ulkoministeriö, valtioneuvoston kanslia, valtiovarainministeriö, ympäristöministeriö

1.9.2026 20.11 TIEDOTE

Pääministeri Petteri Orpon hallitus on 1.9.2026 päättänyt talousarvioesityksestä vuodelle 2027 ja vie määrätietoisesti eteenpäin kehysriihessä sopimaansa työllistää. Työllistalla on muun muassa 100 miljoonan euron panostukset rakentamiseen sekä lukuisia liikenneinvestointeja. Hallituksen

KUNTA
LIITTO

Laki ja hallinto Kuntajohtaminen ja digitalisaatio Talous ja elinvoima Hyvinvointi ja sivistys Yhdyskunnat ja ympäristö Yhteistyö ja yhdyspinnat

Etusivu Tiedotteet 2026 Kunnanhimoton budjettiriihi ei tuonut helpotusta kuntatalouteen

Tiedote, 1.9.2026

Kunnanhimoton budjettiriihi ei tuonut helpotusta kuntatalouteen

Kuuntele

Kuntaliitto arvioi hallituksen viimeistä budjettiriihtä, kuten koko Orpon hallituskautta, kuntien kannalta kunnanhimottomaksi.

KUNTA LIITTO Kunnan- förbundet

Kuntaliiton varatoimitusjohtaja **Timo Reina** arvioi hallituksen viimeistä budjettiriihtä, kuten koko Orpon hallituskautta, kuntien kannalta kunnanhimottomaksi.

- Kuntauudistukset ovat pysähtyneet, kiinteistöverouudistukselle tuli viimeinen naula arkkuun tämän päivän päätöksillä, kuntien valtionosuusleikkaukset ovat kasvaneet, eikä sääntelyn väljentämisessä ole edistytty, Reina tiivistää.
- Korkea työttömyys syö kuntien ja siten kuntalaisten voimavaroja, kehysriihessä päätetty kuntien valtionosuuksien lisäleikkaus etenee, eikä valtio tunnu ymmärtävän kuntien kasvavia

Valtion talousarvio vuodelle 2027 pähkinäkuoressa

- Talouden kasvu on nopeutunut alkuvuonna, mikä kasvattaa välillisiä veroja, mutta muutos on vasta vähäistä.
- Heikko työllisyyskehitys hidastaa ansiotuloverojen kehitystä ja pitää työttömyysmenot korkealla. Myös korkomenot ja HVA-rahoitus nousevat.
- Budjetti on 12,4 miljardia euroa alijäämäinen

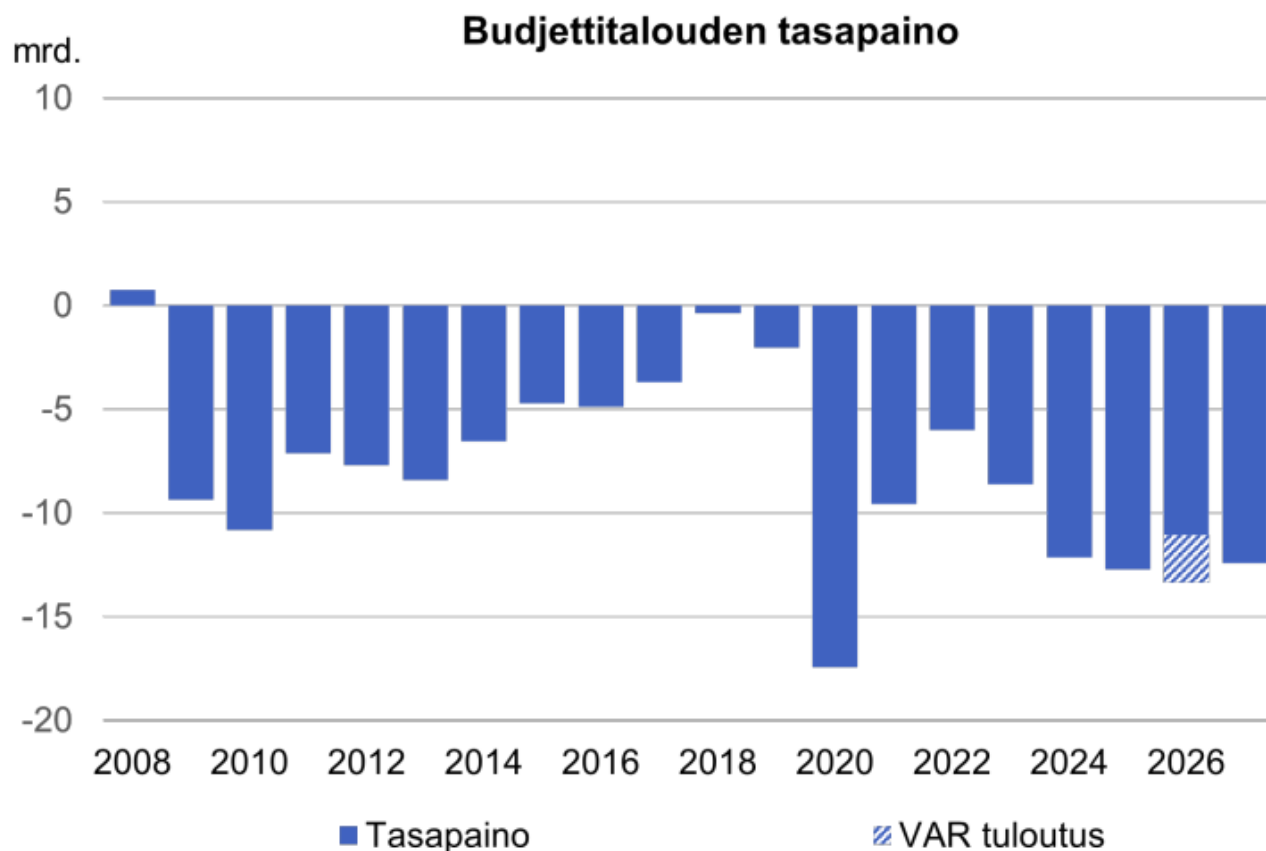
Valtion budjettitalous vuonna 2027

- Tulot 80,1 miljardia euroa
 - +1,3 miljardia euroa kevään kehykseen nähden.
 - Taustalla uusi talousennuste ja kohentuneet arviot verotulokertymistä.
- Menot 92,5 miljardia euroa
 - +0,5 miljardia euroa kevään kehykseen nähden.
 - Syynä erityisesti automaattiset tekijät, esim. korkomenot.
- Tasapaino –12,4 miljardia euroa
 - 0,7 miljardia euroa **parempi** kehykseen nähden.

Budjettitalouden tasapaino

Tasapaino (mrd. euroa):

2020 (TP): -17,4

2021 (TP): -9,6

2022 (TP): -6,0

2023 (TP): -8,6

2024 (TP): -12,1

2025 (TP): -12,7

2026 (LTA II): -13,4 (-11,1)

2027 (TAE): -12,4

Valtiontalouden alijäämä

Vuoden 2026 tiedoista on poistettu lakkautettavasta Valtion asuntorahastosta tehtävä kertaluonteinen 2,3 mrd. euron tuloutus. Vuosilta 2022 ja 2023 poistettu varautuminen sähkön johdannaismarkkinoille toimiville yhtiöille myönnettäviin lainoihin ja varauksen purku. Vaikka varaus jäi käyttämättä kokonaan järjestely kasvatti vuonna 2022 menoja ja vuonna 2023 tuloja 10 mrd. eurolla.

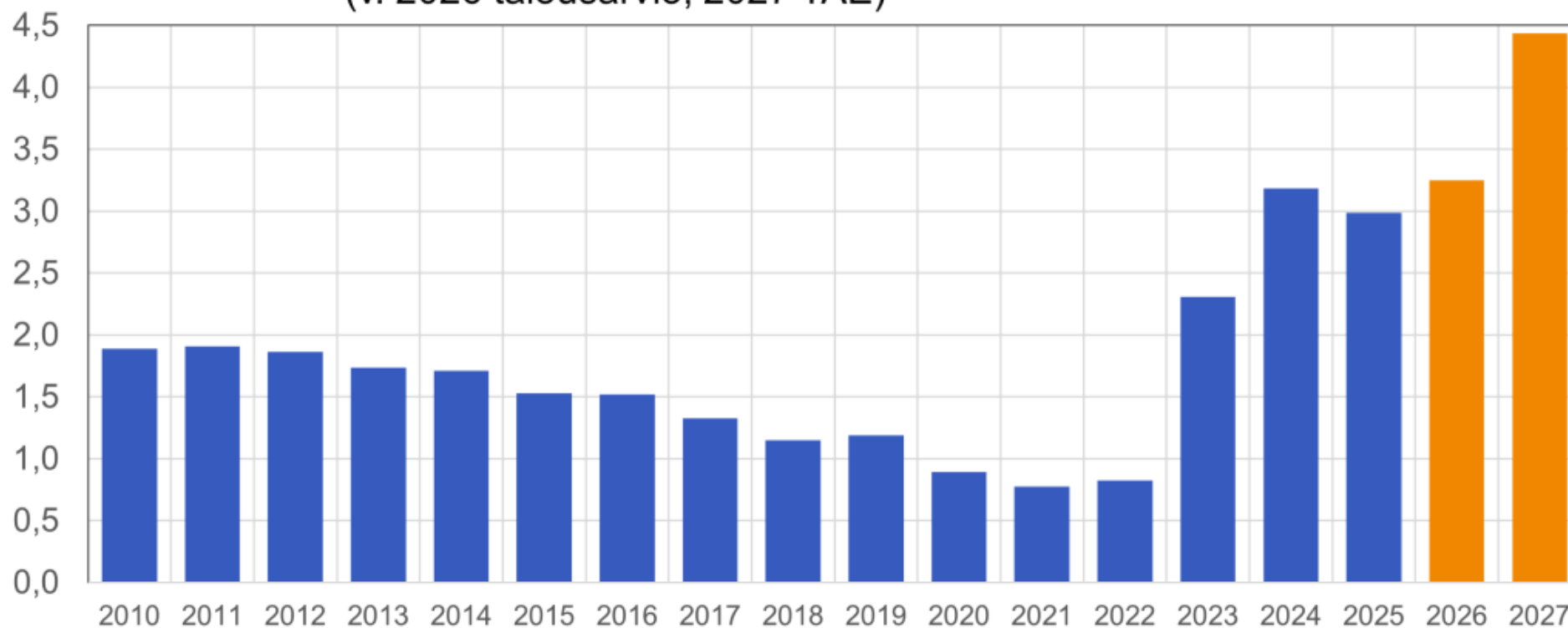
Lähde: Valtiovarainministeriö 1.9.2026

Valtion korkomenoiksi arvioidaan **4,4 mrd.** euroa v. 2027

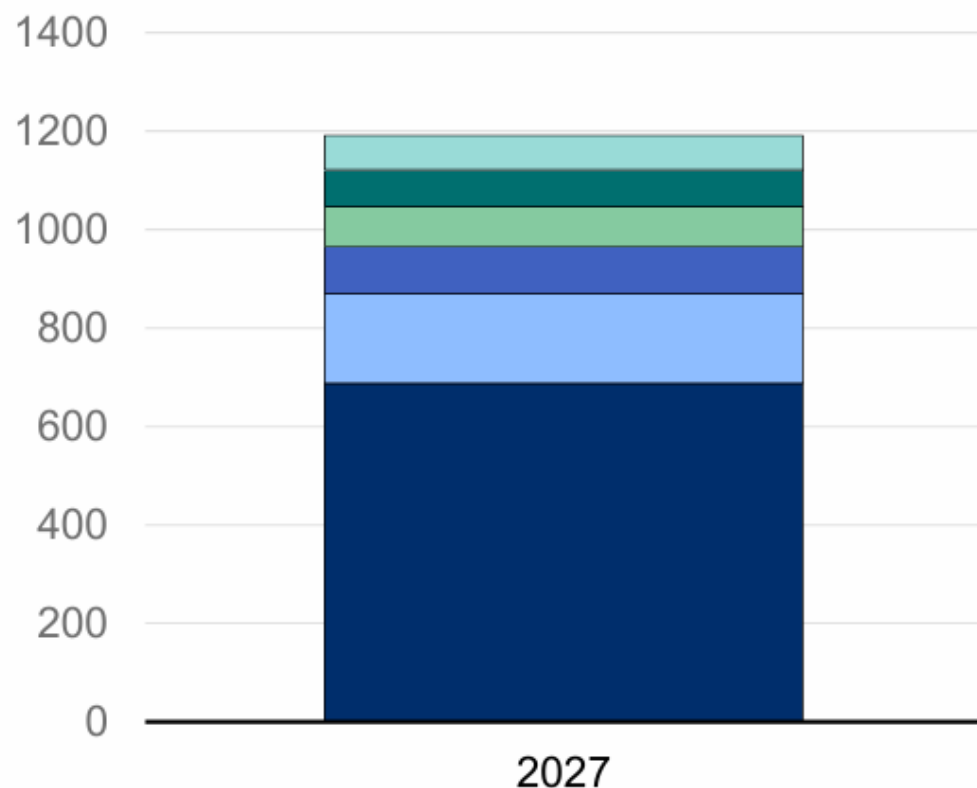

vrt. kuntien ulkoiset
korkomenot n. **400 milj.**
€

Valtion budjetin korkomenot v. 2010–2027, mrd. euroa
(v. 2026 talousarvio, 2027 TAE)

Indeksikorotukset lisäävät menoja yhteensä n. 1,2 mrd. eurolla vuonna 2027 (vuoteen 2026 verrattuna)

Kuntien valtionosuudet (indeksisäästöjen jälkeen)

Kansan- ja takuueläkkeet

Puolustusmenot

Korkeakoulut ja ammatillinen koulutus

Valtion rahoittamat työeläkkeet

Hyvinvointialueet

**Tarkastelussa
valtion
menot**

Kritiikkiä

**Budjettiesitys ei
sisältänyt uusia
avauksia valtion
sopeutustoimiksi.**

Lue tarkemmin:

Hallituksen sopeutukset eivät täytä EU:n tarkkailuluokan sääntöjä ensi vuonna

- Niku Määttä: ”Jos nykyinen hallitus ei enää tee uusia sopeutuspäätöksiä, seuraava hallitus joutuu luultavasti tekemään jotakin sopeutustoimia aivan hallituskautensa alussa jo pelkän alijäämämenettelyn vuoksi.”
- Ongelma: Seuraava hallitus pystyy vaikuttamaan vasta vuoden 2028 budjettiin
- Olisi perusteltua, että nykyinen hallitus päättäisi syksyn budjettiriihessä vielä uusista sopeutustoimista.

Valtiontalous

**Talouspolitiikan arviointineuvosto:
Nykyinen hallitus asettaa seuraajansa
hankalaan tilanteeseen heti
vaalikauden alussa**

Arviointineuvosto: Hallituksen tekemät sopeutukset riittävät täyttämään EU:n ”tarkkailuluokan” säännöt tänä vuonna mutta tuskin enää ensi vuonna.

**Hallituspuolueet
pönkittävät budjetti-
materiaaleissa omia
tekosia niin, että
valtiontalouden
realistinen kuva
hämärtyy.**

Vaikeita asioita ei esitetä suoraan, budjetti-infot ovat politisoituneet

Analyysi: Näin käveltiin jälleen yhteen poliittiseen näytelmään, joka toistuu vuosi vuodelta ja voi nakertaa luottamusta

Budjetti-infoissa asioita selitetään parhain päin, eivätkä ne enää noudata pohjoismaisen yhteiskunnan avoimia periaatteita, kirjoittaa taloustoimittaja Janne Toivonen.

- Budjetti-infojen keskipisteessä on puolueiden omien tekojen pönkittäminen. Saavutuksia korostetaan pitkissä luetteloissa, epäedulliset seikat jätetään mainitsematta, isot ja pienet asiat hämärtyvät. Teot yritetään kääriä kauniiseen kääreeseen.
- Vaikeiden asioiden esittäminen suorasti voisi tehdä hyvää koko poliittisen järjestelmän uskottavuudelle.

Mitä uutta budjettiriihestä?

Hallitus hautasi ison verouudistuksen kaikessa hiljaisuudessa – ”Tämä alkaa olla jo rahan haaskausta”

TALOUSSANOMAT 2.9. 14:04

**Aiheettomat
valitukset,
Jäteveron
laajentaminen
perutaan**

**Kunnat:
kustannustenjaon
tarkistus 2027
-55 milj. euroa**

Hallituksen iso verouudistus kaatui – Orpo: ”Kävi meille”

Pääministeri ei jäänyt kaipaamaan kiinteistöverouudistusta.

POLITIIKKA 3.9. 15:30

IS:n tiedot: Uusi käänne loppusuoralla – ei tukea datakeskuksille

Lasten ja nuorten somekielto törmäsi perussuomalaisten vastustukseen.

POLITIIKKA 1.9. 19:22

A photograph of two children playing on monkey bars in a park. A boy on the left and a girl on the right are both hanging from the top bars. The background is filled with green trees and foliage. The image has a soft, natural lighting.

**TAE: Liikuntapaikkojen
korjausvelan purkuun ja
segregoituneiden
asuinalueiden
liikuntamahdollisuuksien
edistämiseen
15 miljoonaa euroa.**

**Esitys
tarpeellinen,
mutta paikkailee
aikaisempia
leikkauksia.**

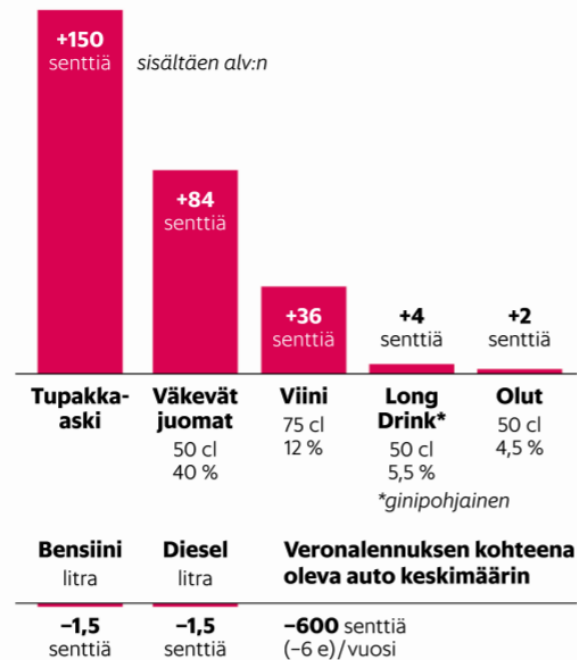
Nostoja valtion budjettilinjauksista vuodelle 2027

Yhteisöverokanta laskee, työn verotus kevenee, kiristystä haittaveroihin, pl. ilmastotoimet

Näin palkansaajien verotus muuttuu

verotuksen muutos, euroa/v	palkka 2026 e/kk	vero-aste 2027 %	vero-asteen muutos %-yks.
-95	1 600	9,6	-0,5
-120	2 000	14,5	-0,5
-115	2 400	18,5	-0,4
-120	2 800	21,2	-0,3
-145	3 000	22,4	-0,4
-150	3 200	23,9	-0,4
-150	3 600	26,6	-0,3
-150	4 000	29,0	-0,3
-50	4 500	31,4	-0,1
-30	5 000	33,4	0,0
-35	6 000	36,6	0,0
-35	7 000	38,8	0,0
-35	8 000	40,5	0,0
-35	10 000	42,9	0,0

Esimerkkejä välillisen verotuksen muutoksista vuonna 2027

Verotuksen
painopiste
kulutusverotukseen

Verotulot
nettona:
-1 mrd. euroa

Hallitus tekee sekä julkista taloutta heikentäviä että vahvistavia päätöksiä

Menojen kasvua tai tulojen vähennyksiä vuonna 2027 yhteensä noin 1 mrd. euroa

- Yhteisöveron kevennys, -0,8 mrd. euroa
- Investointiohjelma +0,9 mrd. euroa
- Puolustusministeriön määrärahat +0,6 mrd. euroa + materiaalihankintojen valtuus +1,3 mrd. euroa vuodesta 2026, lisärahoitusta varautumiseen ja valmiuteen
- Ukrainan tuki +0,2 mrd. euroa
- T&K-toiminnan rahoitus +2,3 mrd. euroa
- Määrärahalisäyksiä asuinrakennusten energiatehokkuusavustuksiin, sote-kehittämishankkeisiin
- Helputuksia yrittäjille: ammattidiesel, maatalousyrittäjät, pankkisääntelyn ja normien keventäminen, yrittäjävähennys

Valtiontalouden lisäsäästöt vuonna 2027, yhteensä 0,9 mrd. euroa

- Leikkaukset valtionhallinnon toimintaan
- Järjestöavustusten leikkaukset
- Valtion tukeman asuntotuotannon korkotukilainojen hyväksymisvaltuuden alennus

**Vaikutus
-1,0
mrd. €**

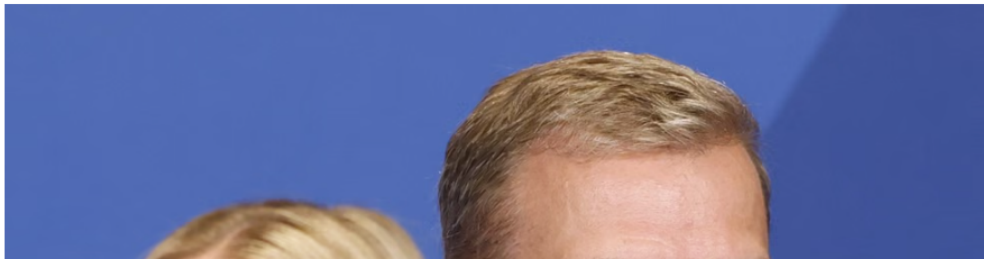
**Vaikutus
+0,9
mrd. €**

**Ei sisällä
sosiaaliturva-
maksujen
vaikutuksia**

Hallituksen päätösten yhteisvaikutus heikentää julkista taloutta vuonna 2027

VM: Hallituksen päätökset heikentävät julkista taloutta ensi vuonna

- Hallituksen päätökset heikentävät julkista taloutta ensi vuonna 0,1 miljardia euroa.
- Hallitus leikkaa menoja mutta myös tekee toimia, jotka kasvattavat menoja tai vähentävät tuloja.
- Talouspolitiikan arviointineuvosto oli kehottanut hallitusta päättämään uusista sopeutustoimista. Hallitus ei kuitenkaan toiminut niin.

- Vuonna 2027 hallitus tekee 0,9 mrd. euron menosopeutuksen ohella myös tuloja pienentäviä ja menoja lisääviä päätöksiä
- Yhteensä hallituksen päätökset heikentävät julkista taloutta 0,1 mrd. euroa
- Kun mukaan päätöksiin lasketaan myös sosiaaliturvamaksujen muutokset, heikennys 0,35 mrd. euroa

Valtiovarainministeriön budjettipäällikkö Mika Niemelä:

– ”Koko julkisen talouden osalta hallituksen tekemät toimet heikentävät tilannetta vuonna 2027 noin 0,35 miljardilla eurolla, kun otetaan huomioon muutokset myös sosiaaliturvarahastoissa”

Lähde: Yle 2.9.2026

Kunnat

**Orpon hallitus on
leikannut kuntien
valtionosuutta
useaan otteeseen**

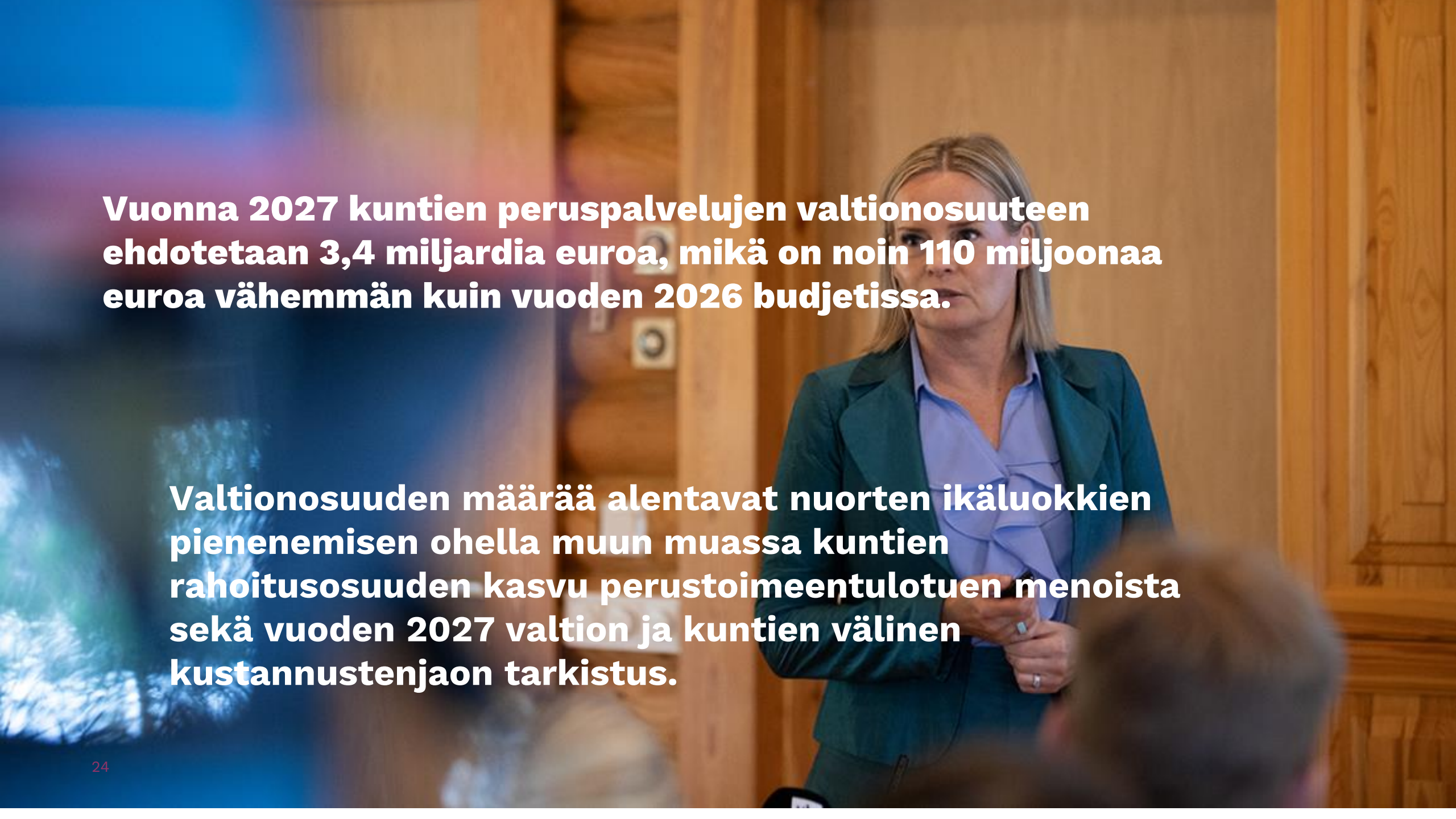

Kuntien valtionosuuteen kohdistuvat leikkaukset vuosina 2024-2027

VM mom. 28.90.30 Kunnan peruspalvelujen valtionosuus

	2024	2025	2026	2027
Indeksijarrun suuruus (%-yks.)	-1 %-yks.	-1 %-yks.	-1 %-yks.	-2,8 %-yks.
Indeksijarru (=leikkaus)	-24	-25	-32	-93
Indeksijarru koko hallituskaudella	-24	-49	-81	-174
Valtionosuusleikkaus tekemättä jääneen norminpurun varjolla		-23	-22	-21
Suora valtionosuusleikkaus			-75	-75
Yhteensä	-24	-48	-129	-189

Valtionosuuspohjan mukaisesti leikkauksista **esi- ja perusopetukseen** kohdistuu laskennallisesti noin 55 %, **varhaiskasvatukseen** noin 35 %, **TE-tehtäviin** noin 5 % ja loput noin 5 % **kirjastoihin ja kulttuuripalveluihin**.

Vuonna 2027 kuntien peruspalvelujen valtionosuuteen ehdotetaan 3,4 miljardia euroa, mikä on noin 110 miljoonaa euroa vähemmän kuin vuoden 2026 budjetissa.

Valtionosuuden määrää alentavat nuorten ikäluokkien pienenemisen ohella muun muassa kuntien rahoitusosuuden kasvu perustoimeentulotuen menoista sekä vuoden 2027 valtion ja kuntien välinen kustannustenjaon tarkistus.

Keskeiset kuntien valtionosuutta lisäävät ja vähentävät tekijät vuonna 2027

Valtionosuuksia vähentävät

- Kuntien rahoitusosuus perustoimeentulotuesta vuonna 2027: -482 milj. euroa
- Sote-siirtolaskelma: -455 milj. euroa. Summa sisältää -501 miljoonan euron pysyvän vähennyksen, vos-kompensoinnin +277 milj. euroa, jälkikäteisperinnän vuosilta 2023 sekä 2024 (yhteensä 231 milj. euroa).
- Peruspalvelujen valtionosuusleikkaukset:
 - Indeksijarru: -93 milj. euroa
 - Puoliväliriihen valtionosuusleikkaus; -75 milj. euroa
 - Vähennys valtion norminpurkuun liittyvän säästötavoitteen nimissä: -21,8 milj. euroa

Valtionosuutta lisäävät

- TE-palvelu-uudistukseen liittynyt työttömyysturvan rahoitusvastuun kompensointi: 216 milj. euroa
- Verotulomenetyksen korvaus, muutos vuodesta 2026: +89,5 milj. euroa
- Valtionosuuspohjaan liittyvien tehtävien muutokset, netto +41 milj. euroa (mm. työvoimapolitiittisen avustuksen käyttöönotto, kotoutumistuen takuu aika, oppimisen tuen uudistaminen, kuntien työllistämismenettelyjen poistaminen 57 vuotta täyttäneiltä työnhakijoilta)
- Valtion ja kuntien välinen kustannustenjaon tarkistus: -55 milj. euroa
- Korvaus sote-uudistuksen omaisuusjärjestelyistä aiheutuneista kustannuksista: +10 milj. euroa

**Hallitus ja Kuntaliitto:
Orpon hallituksen
päätökset
heikentävät
kuntataloutta
vuoteen 2026
verrattuna.**

Hallitus:
Koko vaalikaudella
kuntien menot:
+200 milj. €
Kuntien tulot:
+150 milj. €

Kuntaliitto: Valtion toimenpiteet heikentävät kuntataloutta vähintään 200 miljoonalla eurolla vuonna 2027

Maapohjan kiinteistöveron alarajan korotus	2025	2026	2027
Valtionosuuksien indeksileikkaukset yhteensä	108	108	108
Sote-siirtolaskelman Black Friday -valtionosuuskompensaatio	-49	-81	-174
Normien purkuun liittyvä valtionosuusleikkaus	277	277	277
Leikkaus TE-palveluiden rahoitukseen	-23	-22	-21
Leikkaukset kuntien laskennallisiin koto-korvauksiin	-37	-37	-37
75 miljoonan euron valtionosuusleikkaus (kehysriihi 2025)	-58	-58	-88
	-75	-75	
Orpon hallituksen keskeiset toimet yhteensä (pyöristys)	220	110	-10

Lisäksi:

Alimitoitettu kompensaatio TE-uudistuksesta, *ennuste	-210	-220*	-200*
Yhteisvaikutus kuntatalouteen, ml. TE-uudistus (pyöristys)	8	-100	-210

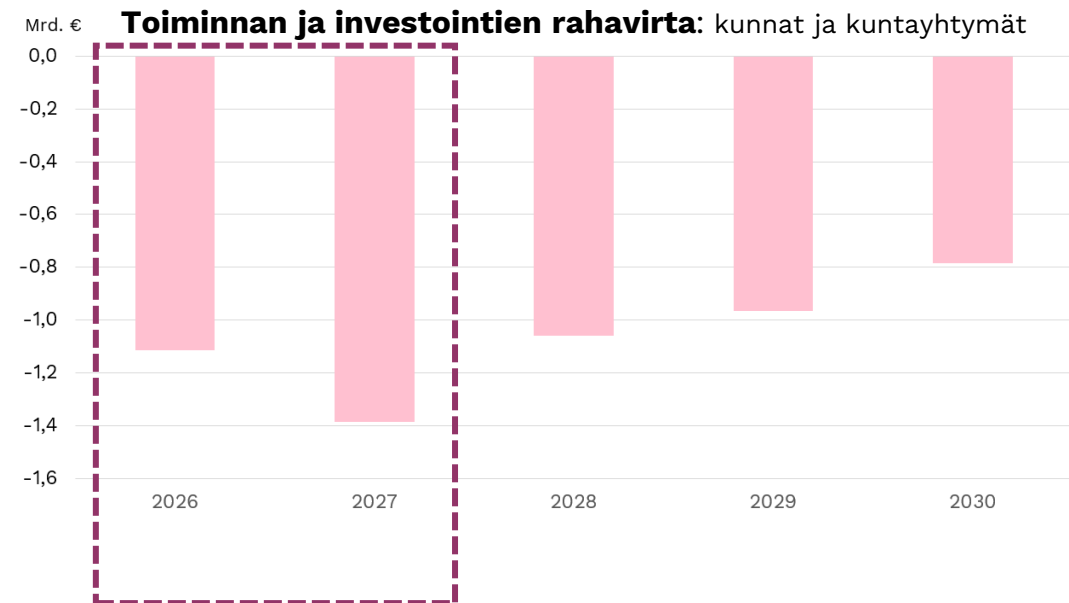
Osa hallituksen vaikutusarvioista ei ole toteutunut, mm. TE-uudistus

TE-uudistus 2025:
Alikompensaatio
työttömyysturvasta
-110 milj. euroa,
palvelut
-100 milj euroa

Lisäksi:
Kuntien rahoittamat
toimeentulotuki-
menot kasvavat
vuonna 2027
noin 120 milj. euroa.

Kuntien talousennuste: talouden alijäämä kasvaa vuonna 2027 noin 1,4 mrd. euroon

- Painelaskelman perusteella kuntien taloustilanne heikkenee vuonna 2027, mutta kohenee vuosina 2028-2030
- Vuonna 2026 negatiivisen vuosikatteen kuntia on arvion mukaan 11
- Kuntien talouden tilaa haastavat vaimea verotulokehitys, hintojen nousu sekä korkealla pysyvät investointitarpeet
- Ennuste tarkentuu 21.9.2026

www.kuntaliitto.fi